

גיליון מס' 606 במדבר-חג השבועות
תשפ"ה שנה שלוש עשרה

מדור זה נכתב לעילוי נשמת
אבי מורי הרב ברוך מאיר ב"ר יעקב ישעיהו
ויסברג זצ"ל
ואמי מורתי מרת רבקה בת רבי פסח יעקב אנגל
זצ"ל
תנצב"ה

דברי שי"ח

ממון רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי זצוק"ל

אבעלי אסופות - חג מתן תורה

איך מנדדים שינה ומצערנים עצמם בליל שבועות

נשאל רבינו זצ"ל, במש"כ המג"א (סי' תצ"ד סק"א) שנהגו להיות נעורים כל הלילה בליל שבועות, איך הותר ביו"ט שבועות לנדד שינה מעיניו ולצער עצמו, והשיב רבינו זצ"ל, שמחים על הצער הזה, (מחשבת עם חג השבועות סי' ל', ועי' במה שנדפס בתיקון ליל שבועות עמוד שמ"ד מתפילה שסדר החיד"א בספרו כף אחת סי' כ"א, שבחג השבועות אחר כל הלימוד סמוך לעמוד השחר יתפללו תפלה זו, ובתו"ד אומר ז"ל, ויהי רצון מלפניך ה' אלהי אב הרחמים אדון הסליחות שאם נגזר עלינו ח"ו להכרת בהכרת רשעים יכבשו רחמך את כעסך ויגולו רחמך עלינו שיהא חשוב צערנו שנצטערנו הלילה הזה וקמטנו שינה מעינינו לקרוע רוע גזר דיננו, ואמר בני מרדכי יהודה נ"י דמ"מ שמחים בצער הזה שנדדו שינה להתענג באהבתה של תורה, וחזו בני חביבי דמשתכחין בצערה דילהון ועסקין בחדוותא דילי, ועי' בסמוך לענין חינוך קטנים שמצטערים בלימודם, ועי' בשו"ע סי' רפ"ח ס"ג במי שהתענית עונג לו דשרי להתענות בשבת כריה"ח, ועי' בס' הקדמה לזבח פסח שער י"ג שתמה האברבנאל איך היו התנאים מנדדים שינה בסיפור יציאתם כל ליל יו"ט דפסח, והרי אסור לצער עצמו ביו"ט, וכי המהר"ל בגבורות ה' פ' נ"ג שלרוב חיבת המצוה לא הרגישו בדבר ולא נצטערו כלל, ועי' בתוספתא פסחים פ"ה ה"ח).

חשקת התורה ועמל התורה

אמר רבינו זצ"ל, ללומדים נראה שיש כאלה שזכו למתיקות ממתנת שמים ויש כאלו שצריכים לעמול על כך, וזה לא נכון שזה במתנת שמים זה בא רק על ידי עמל על זה, בעמל התורה ותפילה, (כל משאלותיך תכ"ה, ואמרו"ז זצ"ל תלה פתק על המקרר בשם רבינו זצ"ל, ששאלתי, מה יעשה מי שאין לו חשק ללמוד, והשיב רבינו, ילמד ללא חשק...). כתב רבינו זצ"ל בספרו ארחות יושר, יש בחורים שחושבים שהתורה תלך להם קל וכשרואים שלא הולך קל חושבין שאין מסוגלים ללמוד ומתייאשים וסופם שמפסיקים ללמוד וזה טעות גדול שהתורה א"א שתלך קל כמ"ש במגילה (ו' ב') אם יאמר לך אדם לא יגעתי ומצאתי אל תאמן כי אין התורה נקנית אלא בעמל ויגיעה, (ערך תורה סי' כ"ט), וכתב רבינו, והאמת הוא שעיקר הקושי הוא ההרגל וכך אחז"ל בספרי האזינו בפסוק כשעירים עלי דשא ע"ש אבל אחר שנתרגל אף שלעולם יש מלחמה וכמ"ש בב"מ (פ"ה ב') על הפסוק ועבד חפשי מאדוניו, ולעולם היצה"ר מוצא תירוצים ואמתלאות לבטל מהתורה מ"מ אין המלחמה קשה כל כך, (ארחות יושר ערך ביטול תורה עמוד ט'), וצריך לעמול הרבה להיות בן חורין כדתנן באבות (פ"ו מ"ג) כך היא דרכה של תורה כו' ובתורה אתה עמל וכו' ועל זה תנן (שם מ"ב) אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה, (דעת נוטה פ' בחוקות אות ג').

מגילת רות לפני התפילה

נשאל רבינו זצ"ל, בציבור שאין להם מגילת רות מקלף, ויכולים לשאול מביהכנ"ס אחר המגילה לקרא בה אחר עלות השחר, האם יכולים לנהוג כן, והשיב רבינו, שיכולים לנהוג כן, (מחשבת עם חג השבועות סי' ל"ב, ובשם מרן הגרא"ל שטינמן זצ"ל הביאו דכיון דאין מברכין על המגילה רק מצד המנהג, א"כ המנהג היה אחר שחרית, וקודם לכן ה"ז כקרא המגילה בערב החג, וגם לרבינו ז"ל דדוקא מעלות השחר יוצא דגם קריאתה"ן מן הדין יוצא לפני התפילה, ובהגש"פ מחשבת בצלאל מובא מהגר"ש דבילצקי בדיני פסח שחל בשבת עמוד ק"א סכ"ט לגבי מגילת שה"ש שיראו שיש רוב מנין שלא קראו שה"ש אחר הסדר דמן הדין יוצאים בזה אף שלא קראו בקלף וא"א עוד לברך, אך באמת כל שישמע בקלף אין רוצה לצאת קודם לכן, ואין מברכין על קריאה זו, ואף הקוראים בתיקון ליל שבועות מגילת רות קוראים ביום בברכה, וכע"ז ע"ש במחשבת בצלאל עמוד ר"ד הערה מ' לענין הלל בליל פסח בביהכנ"ס שבדואי מכיון רק למנהגא וזוהי אין חשש כשאמרו ללא ברכה ואח"כ מברך בביתו וכע"ז עי' בפמ"ג סי' נ"ג א"א סק"ב בקורא תהלים ואחריו ליה פסוד"ז לפני התפילה).

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה - 1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה - 4310

עורך: יצחק גולדשטוף

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק ☎ 053-3145900

שנים קדמוניות על גדולי הדורות פרק 145

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מדור שנים קדמוניות - השבועות הבאים בעזה:

הג"ד רבי אהרן יעקבוביץ התן הגה"צ רבי אריה לוי (ט' סיון תשל"ג)

הג"ד זרח שפירא ממוקדרי החזון איש (י"ב סיון תשס"ח) | רבנו האגון ה'שאגת אריה זצוק"ל (ט"ו תמוז תקמ"ה)

נשמח לקבל מקוראנו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

אחות רבינו הצדקנית מרת א. ברמן ע"ה (א' סיון תשע"ב)

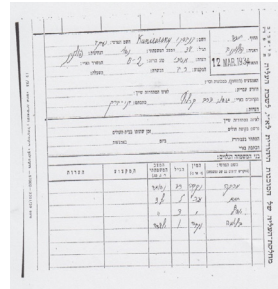
שמה המקורי והכינוי

אחותו הצעירה של רבינו ובת הזקונים של ראש גולת ישראל מרן בעל ה'קהילות יעקב' ז"ע - הרבנית הצדקנית מרת אהובה ע"ה אשת חבר הגאון הגדול רמ"ש ברמן ע"ה, היתה צעירה מרבינו בארבע שנים, ורבינו עוד זכר את עת לידתה.

היה זה אי שם בפנסק שברוסיה, בהתאם לתקופה, הלידה היתה בבית ולא בבית חולים, ורבינו שהיה אז ילד קטן, זכר כי אמו היתה בחדר השני עם מיילדת, ולפתע הכריזו בקול שמח: נולדה בת.

ויקרא אביה את שמה בישראל: ליבא בלומה.

והוסיף מזכרונו: לימים, כאשר עלו לארץ ישראל, השם ליבא לא היה מקובל בין חברותיה, והן החלו לכנותה אהובה, והסטייפלר לא מיחה, כי לא רצה שיהיה לה שם שונה. ואכן השם ליבא נשתקע והשם אהובה נשאר אצל כל מכריה. אך הורה שכאשר מתפללים עליה לומר ליבא בלומה המכונה אהובה.

מסמך מעניין מה'סוכנות היהודית' המתעד את העליה של משפחת קניבסקי לארץ ישראל. בשורה התחתונה מופיע השם 'בלומה'

השדכן

ותגדל הנערה וזכתה להיות אשת חבר להגאון הגדול רבי מרדכי שלמה ברמן זצ"ל, (אודותיו כתבנו כבר פרשת מקץ תשפ"ב, ופרשת שמות תשפ"ה), ופעם כאשר תחת אחד השיחים הזדמן לדבר על שידוכים, הלך רבינו ומנה את שמות השדכנים שהציעו שידוכים לילדי אביו הגדול, וכשהגיע לאחותו מרת אהובה ברמן ע"ה, אמר ברגש: ואת השידוך שלה הציע החזון איש עצמו - - -

לומד עמה בחברותא

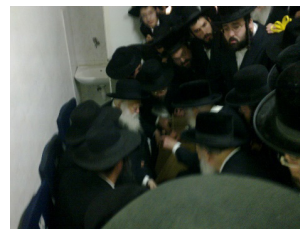
האווירה המרוממת בבית הקדוש בו גדלה הרבנית ע"ה, נעה וזעה רק סביב התורה ולומדיה, הבנות גם הן הרגישו כי הלימוד הוא עיקר החיים, ורק על ידו מגיעים לפיסגת האושר הגשמית והרוחנית. פעם אחת, בהיותה נערה צעירה, ביקשה הרבנית ברמן ע"ה מאחיה הגדול - רבינו זצ"ל, שגם היא רוצה ללמוד סוגיא בגמרא, רצתה להרגיש מה זה ללמוד...

וכך סיפר לימים רבינו בעצמו:

הלכתי לשאול על כך את הדוד הגדול מרן החזון איש, מה לעשות כי הרי כתוב בגמרא סוטה כ' א'

כל המלמד בתו תורה כאילו מלמדה תפלות, והוא השיב להיתר, כי ללמד תורה באקראי מותר. [וראה עוד מה שהביא רבינו בקונטרס הזכרונות סימן מ"א סעיף ט'].

"התיישבתי ללמוד איתה את סוגית תגרי לוד בפרק הזהב" המשך רבינו, "והסברתי לה את הדברים, אבל כשהגענו לאמצע התוספות שם, היא כבר לא יכלה יותר להמשיך"----

נדיר: הגר"ש וואזנר מנחם את רבינו בעת ה'שבועה' על הסתלקות אחותו הרבנית ע"ה, בשעות בהן ישב יחד עם יתר האבלים בביתה שברחוב רבי סעדיה גאון בבני ברק

"גוטע קינדער"

הרבנית ע"ה זכתה להעמיד דור של תלמידי חכמים מובהקים ולראות אותם מרביצי תורה בישראל, את סוד הדבר גילה פעם רבינו -

וכה היו דבריו: בליל הסדר היינו אוכלים באופן קבוע יחד עם החזון איש, [וכן כל שבת וחג], אבא מרן הסטייפלר, לא הרשה לגנוב האפיקומן בליל הסדר, הוא סבר שאין זה דרך להרגיל גניבה אצל הילדים והיה מחביא באופן שלא הי' אפשר לגנוב.

פעם אחת אחותי אהובה, שהיתה קטנה ממש, גנבה את האפיקומן מ...החזון איש.

(מערכת וארכיון "דברי שי"ח" שומרת לעצמה את כל הזכויות ואין להעתיק ללא רשות).

כאשר הגיע 'צפון' הביט החזון איש כה וכה והנה אין אפיקומן, והתברר מי לקח... אמר לה החזון איש: אני רוצה כזית פון דעם ג'גאנְקֶטער אפיקומן.... (-ברצוני לקבל כזית מהאפיקומן הגנוב)

אמרה לו אחותי -

אני רוצה ברכה.

ושאל אותה חזון איש -

איזה ברכה.

ענתה: - גוטע קינדער (-ילדים טובים).

ונתן לה ברכה.

בנה רבי שמריהו יוסף ברמן שליט"א במחיצת רבינו

שלישי בשלישי

הרבנית ע"ה היתה בר סמך להעתיק שמועות שקיבלה וראתה אצל אביה הגדול. לא פעם ולא פעמיים העידה על דברים והוראות שקיבלה מאביה הסטייפלר. דוגמא לדבר היה שידוכים בין קרובי משפחה שנעשו על פי עדותה, כדלהלן:

העולם נוהגים להזהר שלא להשתדך קרובי משפחה זה עם זה. כי לפעמים הילדים יוצאים לא בריאים, והחזון איש, ואחריו מרן הסטייפלר הקפידו על כך מאוד.

אלא שלא ברור מה הגדר של קרובי משפחה. ורבינו תמיד היה רגיל לומר ש'חמישי בחמישי' כבר בודאי אפשר להשתדך קרובי משפחה.

והנה (בחדוש אייר תשס"ז) הוצע לשנים מצאצאי רבי שמריהו יוסף קרליץ - אבי החזון איש, להשתדך זה עם זה, כשהמרחק הוא 'שלישי בשלישי' במשפחה, והרבנית ברמן ע"ה עמדה והעידה שאביה היה מתיר במקרה כזה.

שני הצדדים באו לפני רבינו, כל אחד בנפרד, ורבינו אמר שהוא לא שמע מכך ולכן אינו יכול להתיר, אבל הם ששמעו ממנה יכולים לסמוך עליה, ואכן השידוך קם והיה לתפארת בישראל.

בדרגה שלה מותר

סיפר בנה: באחת ההזדמנויות כאשר היתה חולה מאוד, הרופאים חייבו אותה לעשות ניתוח, אבל היא סירבה. היא רצתה ליזכות לאכול מצה בליל הסדר, הלכתי לשאול את פי הגרמ"י לפקוביץ זצ"ל ואמר שעל פי דין אין להתיר שלא לעשות את הניתוח, אבל שאלך לשאול את פי רבינו ---

שאלתי, ורבינו השיב, שבשביל אשה בדרגה שלה - היא רשאית להחליט שלא לעשות את הניתוח, אף כנגד דעת הרופאים על מנת ליזכות ולאכול מצה, כמובן שאין בזה הוראה כללית, אבל בתור הוראה פרטית לאחותו, היה סבור רבינו כי ישנם דרגות שאדם מותר לו להחמיר על עצמו (שיח התלמידים עמוד 293 מבנה הגרנ"פ).

הבקשה היחידה

בחדושיה האחרונים סבלה מאוד הרבנית ע"ה, ומחמת חולי במעיים לא יכלה להכניס לפה שום דבר מאכל. על פי דרכי הרפואה לא היה אפשרות כל כך לשנות את המצב. כאשר הגיע רבינו לבקרה, היה זה סמוך ונראה לחג הפסח, הוא דרש בשלומה, והרבנית הצדקנית ע"ה אמרה שרוצה ממנו ברכה מסוימת.

מה ביקשה הרבנית כאשר היתה במצב כזה גרוע?

"תברך אותי שאוכל לאכול את הכזית מצה בליל הסדר" ביקשה. באותו הזמן זה היה נראה דבר בלתי טבעי ולא הגיוני בכלל.

רבינו בירך אותה בחמימות.

ברכתו של צדיק עשתה רושם, ובליל חמשה עשר ניסן, בשנתה האחרונה לחייה, זכתה לקיים את מצות אכילת מצה. ויהיה למופת! (מפי הרמ"ז שליט"א בשם אמו)

נדיר בפרסום ראשון:

רבינו נראה מהלך בבגד קרוע ובלא

מנעלים לרגלי, עובר בין ה'שורות' של

המוני אדם, לאחר קבורת אחותו, בצדי

בית החיים בבני ברק

